

JE DOMÁCÍ VZDĚLÁVÁNÍ ROVNOCENNOU ALTERNATIVOU K VEŘEJNÉMU ŠKOLSTVÍ? (PŘÍPAD USA)

JAROSLAV VORLÍČEK

vorljar@cvut.cz

ČESKÉ
VYSOKÉ
UČENÍ
TECHNICKÉ
V PRAZE
**Masarykův ústav
vyšších studií**

VEDOUcí PRÁCE: DOC. PHDR. JITKA LORENZOVÁ, PH.D.
MASARYKŮV ÚSTAV VYŠŠÍCH STUDIÍ
STUDIJNÍ PROGRAM: SPECIALIZACE V PEDAGOGICE
STUDIJNÍ OBOR: UČITELSTVÍ ODBORNÝCH PŘEDMĚTŮ

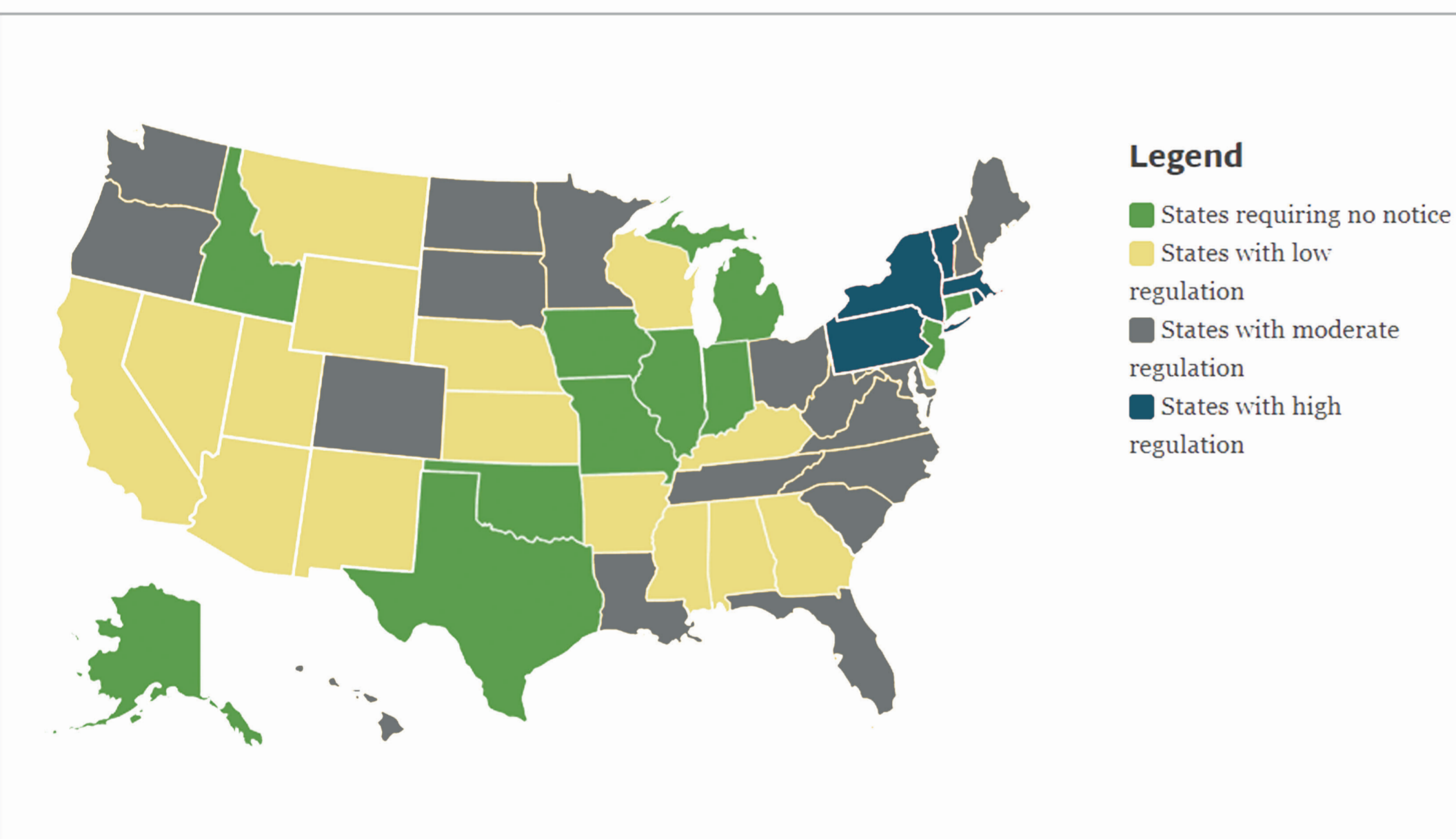
ÚVOD:

CÍLEM PRÁCE JE NAJÍT ODPOVĚĎ NA VÝZKUMNOU OTÁZKU, ZDALI JE DOMÁCÍ VZDĚLÁVÁNÍ ROVNOCENNOU ALTERNATIVOU STANDARDNÍMU VZDĚLÁVÁNÍ, KTERÉ NABÍZÍ SYSTÉM VEŘEJNÉHO ŠKOLSTVÍ. TOHOTO ZÁMĚRU JE DOSAŽENO ZA POMOCÍ ANALÝZY VYBRANÝCH PUBLIKACÍ, KTERÉ SE ZABÝVAJÍ TESTOVÁNÍ DOMA VZDĚLÁVANÉ MLÁDEŽE ZA POMOCÍ STANDARDIZOVANÝCH TESTŮ SAT, ACT, ITBS A TAP, OPROTI KONTROLNÍ SKUPINĚ TVOŘENÉ ŽÁKY PRIMÁRNÍHO A SEKUNDÁRNÍHO ŠKOLSTVÍ V USA. KROMĚ ROZBORU DOSAŽENÝCH VÝSLEDKŮ V STANDARDIZOVANÝCH TESTECH ZNALOSTÍ, JE ROVNĚŽ DISKUTOVÁNA PROBLEMATIKA DEFICITU SOCIALIZACE U DOMA VZDĚLÁVANÉ MLÁDEŽE.

CÍL PRÁCE:

OVĚŘIT PLATNOST NULOVÉ HYPOTÉZY
DOMA VZDĚLÁVANÁ MLÁDEŽ DOSAHUJE PŘI TESTOVÁNÍ ZA POMOCI STANDARDIZOVANÝCH TESTŮ STEJNÝCH VÝSLEDKŮ OPROTI STEJNĚ STARÉ STANDARDNĚ VZDĚLÁVANÉ POPULACI VE ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍCH V ROZSAHU K-12.

DOMA VZDĚLÁVANÁ MLÁDEŽ NEVYKAZUJE ŽÁDNÝ ROZDÍL V ÚROVNI DOSAŽENÝCH SOCIÁLNÍCH DOVEDNOSTÍ OPROTI STEJNĚ STARÉ STANDARDNĚ VZDĚLÁVANÉ POPULACI VE ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍCH V ROZSAHU K-12.

ZÁVĚR:

PŘI ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ V TĚCHTO TESTECH ZÁKLADNÍCH ZNALOSTÍ, KTERÉ JSOU V MNOHA STUDIÍCH PREZENTOVÁNY POUZE JAKO PERCENTILY, A TO AŽ JIŽ V PROJEKCI PRŮMĚRNÉHO, NEBO MEDIÁNOVÉHO DOSAŽENÉHO VÝSLEDKU (SKÓRE) ZKOUMANÉ (VÝBĚROVÉ) SKUPINY S PROJEKCI TOHOTO VÝSLEDKU NA ROZLOŽENÍ VÝSLEDKŮ DOSAŽENÝCH KONTROLNÍ SKUPINOU, NEBO VZTAŽENÝCH NA CELONÁRODNÍ DOSAŽENÉ VÝSLEDKY U ŠKOLSKÉ MLÁDEŽE, VYPLÝVÁ JEDNOZNAČNÁ PŘEVAHA DOSAŽENÉHO VÝSLEDKU DOMA VZDĚLÁVANÉ MLÁDEŽE PROTI STANDARDNĚ VZDĚLÁVANÝM VRSTEVNÍKŮM VE VEŘEJNÉM ŠKOLSTVÍ.

MEDIÁN DOSAŽENÉHO VÝSLEDKU DOMA VZDĚLÁVANÉ MLÁDEŽE SE POHYBUJE V INTERVALU 70. – 90. PERCENTILU OPROTI VÝSLEDKŮM, KTERÝCH DOSÁHLA SKUPINA STANDARDNĚ VZDĚLÁVANÝCH ŽÁKŮ. DALŠÍM VÝZNAMNÝM ZJIŠTĚNÍM JE, ŽE 25 % DOMA VZDĚLÁVANÝCH UKAZUJE MINIMÁLNĚ O JEDEN ROČNÍK DOSAŽENÝCH VYŠŠÍCH ZNALOSTÍ NEŽ, KTERÉ ODPOVÍDAJÍ JEJICH VĚKU.

Z DOPROVODNÝCH DOTAZNÍKŮ ZASLANÝCH RODIČŮM, KTERÍ PROVOZUJÍ DOMÁCÍ VZDĚLÁVÁNÍ, VYPLYNULO, ŽE SE JEDNÁ VĚTŠINOU O RODINY S VYŠŠÍM DOSAŽENÝM VZDĚLÁNÍM RODIČŮ, AŽ 88 % MÁ VYŠŠÍ, NEŽ STŘEDNÍ VZDĚLÁNÍ (SENIOR HIGH SCHOOL), OPROTI BĚŽNÉ POPULACI (ZDE POUZE 50 %), SPOLU S TÍM SOUVISÍ I LEPŠÍ MATERIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ TĚCHTO RODIN, KDY MEDIÁNOVÝ PŘÍJEM TĚCHTO RODIN JE VÝRAZNĚ VYŠŠÍ (O VÍCE NEŽ 16 000 USD ROČNĚ) NEŽ U BĚŽNÉ POPULACE V PRODUKČNÍM VĚKU A NEPOSLEDNÍ ŘADĚ SE JEDNÁ O ÚPLNĚ RODINY (V 98 % PŘÍPADŮ). V 77 % PROCENTECH RODIN MATKA NENAVŠTĚVUJE STÁLE ZAMĚSTNÁNÍ A VĚNUJE SE PÉČI O RODINU A VZDĚLÁVÁNÍ POTOMKŮ NA PLNÝ ÚVAZEK.

DALŠÍM DŮLEŽITÝM POZNATKEM, KTERÝ VYSOCE POZITIVNĚ KORELUJE S DOSAŽENÝM SKÓRE DOMA VZDĚLÁVANÝCH, JE ZJIŠTĚNÍ, ŽE DĚTEM A MLÁDEŽI V DOMÁCÍM VZDĚLÁVÁNÍ JE OMEZOVÁN PŘÍSTUP KE SLEDOVÁNÍ TELEVIZE. SLEDUJÍ JI ASI O 65 % MĚNĚ ČASU NEŽ JEJICH VRSTEVNÍCI. DALŠÍ RESTRIKCE SE TÝKÁ POUŽÍVÁNÍ VÝPOČETNÍ TECHNIKY, 40 % DOMA VZDĚLÁVANÝCH POČÍTAČ NIKDY NEPOUŽILO.

RODIČE PROVOZUJÍCÍ DOMÁCÍ VZDĚLÁVÁNÍ PLNĚ PŘEBÍRAJÍ ZODPOVĚDNOST ZA VZDĚLÁNÍ SVÝCH DĚTÍ A SNAŽÍ SE JIM POSKYTNOUT TO NEJLEPŠÍ VZDĚLÁNÍ, KTERÉ DOKÁŽÍ, TEDY I PŘÍPADĚ SOCIALIZACE JSOU SI VĚDOMI POTŘEBNOSTI KONTAKTU SVÝCH DĚTÍ S OKOLNÍM SVĚTEM A JEJICH VRSTEVNÍKY, PROTO SE JIŽ TENTO DEFICIT PLYNOUCÍ Z ABSENCE ŠKOLSKÉHO KOLEKTIVU SNAŽÍ KOMPENZOVAT JINÝM SPOLEČENSKÝMI AKCEMI, JAKO JSOU SPORTOVNÍ A VOLNOČASOVÉ AKTIVITY, LETNÍ TÁBORY APOD. TEDY TVRZENÍ, ŽE DĚTI POTŘEBUJÍ SOCIALIZACI V ROZSAHU, KTERÝ NABÍZÍ JEN ŠKOLNÍ DOCHÁZKA, NENÍ OPODSTATNĚNÉ.

Z HLEDISKA ANALÝZY VYBRANÝCH PUBLIKACÍ JE ZŘEJMÉ, ŽE DOMÁCÍ VZDĚLÁVÁNÍ NUTNĚ NEZNAMENÁ IZOLACI VYUČOVANÝCH SUBJEKTŮ A TÍM I SUSPEKTNÍ DEFICIT SOCIALIZACE.

ZÁVĚREM TEDY MŮŽEME PROHLÁSIT, ŽE DOMÁCÍ VZDĚLÁVÁNÍ V USA, KTERÉ ZDE MÁ DLOUHODOBOU TRADICI, NUTNĚ NEMUSÍ ZNAMENAT POKLES KVA-LITY ROZVOJE INTELEKTU A OSTATNÍCH OSOBNOSTNÍCH CHARAKTERISTIK DOMA VZDĚLÁVANÝCH OPROTI STANDARDNĚ VZDĚLÁVANÉ POPULACI, JAK BYLO ZJIŠTĚNO ZE STANDARDIZOVANÝCH TESTŮ, TESTUJÍCÍCH ÚROVEŇ DOSAŽENÝCH ZNA-LOSTÍ, TAK I Z ŘÍZENÝCH ROZHOVORŮ ZABÝVANÝCH SE PROBLEMATIKOU SOCIALIZACE.

ZDROJE:

RAY, BRIAN D., 1986. A COMPARISON OF HOME SCHOOLING AND CONVENTIONAL SCHOOLING: WITH A FOCUS ON LEARNER OUTCOMES. CORVALLIS. DIZERTAČNÍ PRÁCE. OREGON STATE UNIVERSITY.
WATKINS, MARIA A. C., 1997. ARE THERE SIGNIFICANT DIFFERENCES IN ACADEMIC ACHIEVEMENT BETWEEN HOMESCHOOLED AND CONVENTIONALLY SCHOOLED STUDENTS?. EDMONTON. DIPLOMOVÁ PRÁCE. UNIVERSITY OF ALBERTA.

METODIKA:

HLAVNÍM ÚKOLEM TĚTO PRÁCE JE ZHODNOTIT ZDALI JE DOMÁCÍ VZDĚLÁVÁNÍ V USA PŘIJATELNOU ALTERNATIVOU K STANDARDNÍMU VZDĚLÁVÁNÍ NA VŠECH ÚROVNÍCH PRIMÁRNÍHO A SEKUNDÁRNÍHO ŠKOLSTVÍ (KINDERGARTEN – 12 GRADE), TOTO VYHODNOCENÍ JE PŘIROZENĚ VEDENO VE DVOU HLAVNÍCH ROVINÁCH.

V ROVINĚ ROZVOJE EXAKTNÍHO LOGICKÉHO INTELEKTU JE NA ZÁKLADĚ VYBRANÝCH STUDIÍ ZABÝVAJÍCÍCH SE TESTOVÁNÍ DOVEDNOSTÍ ZA POMOCÍ STANDARDIZOVANÝCH TESTŮ DOMA VZDĚLÁVANÝCH DĚTÍ A MLÁDEŽE OPROTI JEJICH STANDARDNĚ VZDĚLÁVANÝM VRSTEVNÍKŮM V KATEGORIÍCH JAKO JE ČTENÍ, VE SMYSLU POROZUMĚNÍ TEXTU, PSANÍ V PODOBĚ SLOHOVÝCH CVIČENÍ NA ZADANÉ TÉMA, MATEMATICKÝCH DOVEDNOSTÍ TESTOVANÝCH JAKO BĚŽNÉ MATEMATICKÉ OPERACE SPOLU S ŘEŠENÍM SLOVNÍCH ÚLOH. DÁLE JSOU V NĚKTERÝCH TESTECH ZAŘAZOVÁNY TESTOVACÍ BLOKY Z ODBORNÝCH PŘEDMĚTŮ, JAKO JE FYZIKA A CHEMIE, ROVNĚŽ JE TESTOVÁN VŠEOBECNÝ PŘEHLED, TOTO ROZŠÍŘENÍ BĚŽNÝCH TESTŮ JE VŠAK MNOHEM ČASOVĚ NÁROČNĚJŠÍ, PROTO JE I POČET STUDENTŮ, KTERÝ JEJ ABSOLVOVALI V PLNĚ ŠÍŘI NÍZKÝ, SNIŽUJÍCÍ TAK MOŽNOST STATISTICKÉ RELEVANCE VYTVOŘIT Z TĚCHTO ZÁVĚRŮ ZOBECŇUJÍCÍ FAKT APLIKOVATELNÝ NA CELOU POPULACI ŠKOLOU POVINNÝCH.

V ROVINĚ ROZVOJE EMOČNÍ INTELEKTU, ČÍMŽ JE CÍLENO NA VYVRÁCENÍ ČI POTVRZENÍ ONOHO, Z PROFESIONÁLNÍCH PEDAGOGICKÝCH KRUHŮ STÁLE PODSOUVANÉHO „DEFICITU“ SOCIALIZACE. JE VYBRÁNO NĚKOLIK REFERENČNÍCH PUBLIKACÍ NA TÉMA SOCIALIZACE V DOMÁCÍM VZDĚLÁVÁNÍ, KTERÉ MAJÍ SPÍŠE CHARAKTER KVALITATIVNÍHO VÝZKUMU, NEBOŽ SE VE VĚTŠINĚ PŘÍPADŮ JEDNÁ O ŘÍZENÉ ROZHOVORY, ZE ZÁVĚRŮ TĚCHTO DÍLČÍCH KAZUISTIK PAK DOCHÁZÍ K SYNTÉZE CELKOVÉHO ZHODNOCENÍ, ZDA DOSAŽENÝ STUPEŇ SOCIALIZACE NA ÚROVNI STEJNĚ STARÉ STANDARDNĚ VZDĚLÁVANÉ POPULACE VYKAZUJE NĚJAKÉHO VÝRAZNÉHO ROZDÍLU.